

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 39. Zettortdeend 26tâ September 1840.

P r e e k u = s i n n a.

Gohds Deewam un muhsu waldischanai, ka toi tumfchai elkadeewu kalposchanai, no kurras schihs Awises jaw fawa pirna gadda gahjuma 38tâ lappâ irr stahstijuschas, jel weenreis irr gals darrihts! Kâ tur plaschaki lassams, us Elfschu-muischas lauka, wezzâ basuizas weetâ gutt lihku-afmins, kam mahnu tizzig laudis leelu fwehtibu un spehku peemehroja, un us ka tee bes wissa kauna, ne tumfchôs wakkarôs jeb pasleppeni, bet gaischâ deenâ wisseem redsoht, fawâs daschadâs kaites paligu mekledami, wissadas dahwanas tirgusdeenâ uppureja, kas pehz stary teem apfahrt sehbedameem ubbageem titte isballitas. Schis paganisks eeraddums, prett ko mahzitaji deesgan runnajuschi, bija wisseem prahtigeem fristigeem zilwekeem par leelu apgreh-zibu, un tadeht arri winnu preeks bija leels, kad scho gadd Saunjelgawas pilskunga teesa to pawehleschanu islaide, lai to plattu zeltu, kas us scho uppureschanas-weetu bija atstahs, usarroht, un waktineekus isstahdoht, kas nedf uppuredainus elkadeewa-kalpus, nedf arri tohs pee scha afmina labbu pelnu mekledamus Leischu ubbagus tur wairs ne peelaisfu. Tâ nu arr notiffe. Wissi tur wehl tirgus-beenâ fawu laimi mekledami titte atraiditi, un greefchs kluffi atpakkat, ja ir wehl ne kaunigi un fawu grehku atshidami, tad tomehr waldischanas pawehleschanahm paklaufigi rahbidamees. Tikkai weens weenigs elku-zeenitais ne warreja fawas dusmas par to sawalbiht, ka scho wezzu-wezzo eeraddumu gribboht aisleegt un atmetst, — kas daukseem pehz winna mulku-dohmahm behdas atweeglinajis, — eefahze teem lahdeht, kas to darrijuschji, un waktineeku lammahht, kas win-

nam ne lahwe, fawu uppuri elkadeewam aisneft, tappe sanemts, us tirgus-teefu wests, un dab-buja tur fawu nopelnitu strahpi, no ka winna stiprais elkadeewos to ne spehja ispestiht. Lai tas nu stahsta faweem zitteem tizzibas-beedreem, kâ winnam notizzis. Warr buht, ka ir scheem to dsiridoht prahta azzis sahks atwehrtees, un gaischums aust, un ka tee us preekscheenahm pee zitta neweena ne mellehs fawu paligu un glabb-schanu, kâ pee ta weeniga dsihwa Deewa, kas mums pawehlejis muhsu behdas winnu peesaukt, un schehligu paklaufischanu mums irr apfoblijis.

x.

Kapehz Deewos ne isbelde tohs elka-deewus? un kam peekriht atbildeht par padarriteem grehkeem, mee-fai? woi dwehfelei?

(Eihdsiba.)

Swirbuta Mikkelis, labbi mahzihstis grammatneeks, farunnajahs ar fawu mahzitaju par teem elkadeewu-zeenitajeem paganu seinnes un kad mahzitajs tam dauds bij, par to stahstijis, ka ta Kunga wahrds jaw jo deenas jo wairak nemmoht wirsrohku pahr wissahm mahnu tiz-zibahm, un ka tumfiba arween eijohht masumâ, tad Mikkelis tâ nehmahs runnaht: „Deewos fawos rakstos sauzahs par stipru un dusnigu Deewu, kas ne kahdus leekus Deewus ne eeredf nedf zeesch, un jaw gan irr redsehts un dsirdehts ka winsch tohs sohda, kas leekus Deewus zeeni. Bet kapehz winsch tad gan wairak eenih tohs elkadeewu-zeenitajus, ne kâ tohs elkadeewus paschus?“ Us to mahzitajs tam atbildeja tâ: „Kahdam leekungam bij neklaufigs dehs, kas tehwoam pretti ween darrija. Schis turreja

dauds jafstsummus un zittu nosauze sawa tehwa kristitā wahrdā, zittu alkal winna gohda wahrdā. Ko nu schkeeti, woi tehwan bij dusinotees us teem sumneem, jeb us sawu besdeewigu dehlu?“ — **Mikkelis:** Lai gan tā irr, tomehr labbaki buhtu, kad Deews tohs elkus paschus isdelbetu, tad laudis ne tiftu tik dauds peewillti. — **Mahzitajs:** „Tā gan warretu buht, kad tik tee gekki wiffi tahdas leetas ween zeenitu par deeweem, kas bes kahdas leelas kahdes buhtu isnihzinajamas, bet tahdi noschehlojami laudis arri zeeni par deeweem fauli, mehnesi, swaigfnes, uppes, ugguni u. t. j. pr. Woi tad nu tam taisnam Deewam, kas patš ta miblestiba, scho nerru deht buhs wiffu pasauli likt bohja eet? — Ja saglis labbibu nosadsis, to eesehi, woi tad schai labbibai ne buhs diht tadeht, ka ta irr sagta? Woi tee graudi wainigi pee sagshanas? Ne, ka! Deews sawai raddibai fwehtibu ne aisturr. Winsch ne sohdihs wiff to darbu bet to darritaju, to winsch sawa laika pee atbildeshanas aizinahs.“

„Tā irr gan, zeenigs mahzitajs, juhsu taisniba,“ Mikkelis atbildeja, „bet ne nemmeet par laumu, kad jums wehl ko waizafchu. Kad dwehfele no meefas atschkhrusehs, sakkait jel, kam tad gan ihsteni kriht atbildeht un zeest par teem padarriteem grehkeem? Rā man schkeet, meefai nekahda dalliba pee teem naw; jo schi, ka jaw laikam semnes pihte, paleek tepat gultohht, un bes dwehseles teescham sawa laika nekahdu grehku ne buhtu darrijuse. Bet — ohtrā kahrtā — kad labbi apdohmaju, jafakka arri, ka dwehfele bes meefas arri ne buhtu warrejuse kahdu grehku padarriht. Ja jaw, ka esmu dsirdejis, dohdohtees us augschu tublin, kad no meefas saitehm wallā tikkuse. Kurrai dallai no schahm abbahm tad gan peekriht tam taisnam Deewam atbildeht par teem padarriteem grehkeem? Meefai woi dwehfelei?“

Mahzitajs atbildeja: „Deewam ween ta ihstena gudriba irr, to ihsteni sinnaht, ka scho leetu ischkirt. Bet arri mums mirstameem winsch schehligi irr nowehlejis druszim ko saprast. Klau-

fees tadeht lihdsibu. Kahds schehligs kungs peenehme dirvus kalpus, no kurreem weens bij klibs us abbahm kahjahm un ohtrs aks. Winsch teem likke strahdaht sawa kohku dahrsā. — Weenreis fazzija klibbajs us to aklu: ak brahliht, kahbus ffaistus ahbolus es rebsu winnā ahbelē, bet ne warru tohs peefneegt, nedf tur uskahpt, klibs buhdams. Effi tik labs, nemn manni us saweem plezzeem un peezett klahht, tad tu arri dabbusi. Winni tublin tā darrija un apsagge sawu labbdarritaju, kas schohs tik no schehlastibas ween usturreja. Kungs scho ne darbu peenahze un tohs strabdneekus pahrklaufsija. Bet schee katrs no sewim to wainu krat-tija noht un ohtram wehleja wirsu. Aklajs teize, ka winsch tohs ahbolus ne warrejis redseht un klibbajs teiz, ka winsch bes akla palihdsibas ne warrejis peetapt. Bet ko tad kungs nu darrija? Winsch pawehleja aklajam, lai klibbo nemn us plezzeem, ka tad bij darrijuschi, kad ahbolus sagguschi, un tad tā abbus kohpā nostrahpeja. — Tā gan arri tas taisnajs teefas-kungs darrihs ar zilweka meefu un dwehfeli.“ —

Kadeht Deews to pirmu seewu rad-dijis no Uhdama fahnkaula?

Kahda gaspascha waizaja augsti mahzitu kungu tā: „Swehtōs rakstōs stahw, ka Deews spehjoht wiffas leetas no neneeka raddiht un winsch effohhts tahds Deews kas wiffu netaisnibu un blehdibu eenihstohht. Kad nu tā irr, kalabb tad winsch Uhdamam to fahnkaulu isnehme no ka seewu taisiht? Kalabb winsch to tam paschā zeetā meegā ka laupihht laupija?“ — „Nihla,“ tā nu nehmahs kungs tai atbildeht, — „us juhsu jautaschanahm atbildeht naw grubta leeta. Deews irr un paleek wiffuspehzigis un taisns wiffōs sawōs darbōs. Winsch to debbesi un semni un wiffas leetas, ka arri paschu pirmu zilweku no neneeka raddijis un tad fazzijis: augkōjetees un wairojetees. Rā tad nu buhs auglotees un wairotees, ja ne zits no zitta rad-disees? zits zittu — tā fakkohht — dsendimahs un t. j. p. — Bet klausajtees wehl: pagahju-

schâ nakri sagti eelaufuschees manna nammâ un man no galda nosagguschi subraba bikkéri, bet schâ sudraba bikkera weeta atstahjuschi smukku un jauki isstrahdatu selta bikkéri. Ko nu dohmajeet par tahdu sahdsibu?“ Gaspascha atbildeja: „Ea gan naw nekahda sahdsiba; jo zaur to juhs palikkuschi baggatafi un laimigaki.“ — Rungs atkal fazzija: „Nu, tad ta arri naw nekahda sahdsiba jeb laupischana, kad Deems Uhdamam fleppeni to sahnskaulu isnehme, jo tai weeta winsch tam dahwinaja jauku un kochti wajjadfigu dsihwes beedri, prohteet, to skaisu Gewu.“ —

U. L.

• L a p f a u n s a k k i s .

Lapfa kuhma, fazzija sakkis, tu man gan warretu zilweku parahdiht, mannas mahtes mahte man pawalkarès irr dauds stahstijusi no zilwekeem, ka tee effoht negantigi, ka tee no muttes sperroht uggunis ahrâ, taf arri gribbetu simaht, woi taisniba. Labbi, labbi, atbild lapfa, eefim, es tew to labbumu gan warru padarriht un tew zilweku parahdiht. Un eedameem pa gannibahm gabbahs sakkim itt turwumâ masu behrnu eeraudihht, kas tikko us kahjahm mahf noturretees. Kas tas irr waiza sakkis? Atbild lapfa, tas irr zilweks? Sakkischi mihlee, smeijahs sakkis, no tahda buhs baiditees? Pag' pag' atbild lapfa, gan jaw istaifsees, tas wehl zilweks newaid, bet no ta irr zilweks gaidams. Eet schee wehl tahfaki, tē sakkis eerauga wezzu nabbagu zeltmalli. Salka sakkis, woi tas irr zilweks? Ne, atbild lapfa, tas irr zilweks bijis. Eet schee wehl tahfaki, tē us zelta stahw sirgs, un sirgam pee kahjahm gult peedsehri wirhs. Woi tas irr zilweks, waiza sakkis? Eij meesn tam wirsi, tad rebsefi, atbild lapfa. Un sakkitis pee-cet flahht, salka: Esmu to fastlappinajis, kusi gan un nurd, woi tad nu tas irr zilweks? Ne, salka lapfa, tas irr lohps, zilweku waigâ. Tē nahf jehgeris prettiim sirgam muggurâ jahdams. Woi tas irr zilweks? waiza sakkis. Lapfa jehgeri eeraudsijsi — schaujahs par grahwi pahri un lehzeeneem prohjam. Pag' kuhmin, blaui sak-

his, kur nu eefi, kur skreefi, kur tad tewis atkal dabbuschu? Atbild lapfa: Zalgawâ pee Kreewu bohrim, pee trescha pihlara. Un — braj! gult sakkis pee semmes no jehgera noschauts. S. B.

T e e f a s s t l u b d i n a s c h a n a s .

Bauskas Sprantfchu tirgu scho gadd 10tâ un 11tâ Oktober turrehs. Bauskas rahtuhje, tai 19tâ September 1840. 3

Andr. Schulz, pilsfata eltermannis.

Kollegien-Registrators R. G. Sprenger, grahmatu weddejs.

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis 2c. 2c. 2c., tohp no Talsenes aprinka teefas, — kad tas lihdschinnigs Mehrsuraggas arendators un Puhres muischaskungs Friedrich Birkenberg ne fenn nomirris un winna dehls, tas kohpmanna-fellis Andreis Birkenberg, luhdsis, lai wiffus, kam kahdas prassischanas buhtu pee tahs atstahstas mantas ta peeminneta Friedrich Birkenberg, usajina, un teefa scho luhgschanu arri 28tâ August f. g. paklausijusi, — tad wiffi tee, kam pee tahs atstahstas mantas ta nelaika Mehrsuraggas arendatora un Puhres muischaskunga Friedrich Birkenberg woi mantoschanas jeb kahda dalliba, woi zit-tas kahdas prassischanas buhtu, teef usajinati, pee saudeschanas sawas teefas un taisnibas diwu mehneschu starpâ, un wisswehlat lihds imu November f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu noliktis, woi paschi woi, kur wehlehts, zaur weetneekem, un kur wajjadfigs ar paligeem un pehrmindereem, pee schihs aprinka teefas preteikttes, sawas prassischanas usdoht un apstiprimaht, un taisnu teefu, ihpaschi beidjamu terminu sagaidiht, ar to pamahzifchanu, ka tohs, kas schai termina ne peeteikttes, un sawas prassischanas ne usdohts, wehlat wairs ne klausihis, un winneem muhschigu kluffuzeeschanu usliks. To buhs wehrâ list. Talsenes aprinka teefa, 31mâ August 1840. 3

(S. B.)
(Nr. 1223.)

Affeers Landesberg.
Sekrethrs W. Aftelmayer.

Us pawehleschanu tahs Keiseriskas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Balsis 2c. 2c. 2c., tohp no Wilzes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Dshoflusmuischâ (Paulsgnade) nomiruscha, pee Wilzes peederriga buhwmeizara Martin Jehkul, usajinati,

9tâ November f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu nolikts; ar riktigam parahdischanahm pahr sawahm prassischanam pce schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klawfihš. Tâ arriđsan tee, kas peeminnetam Mahrstin Zehfulim ko parradâ buhtu, teef uđaižinati, tai paschâ terminâ (9tâ November f. g.) schai pagasta teefai sawus parrabus aismakht; kas ne peeteiktees un kluffu zeetihs, tam buhs pehzak dubbulti sawi parrabi scheit jaatlihdšina. Wilzes pagasta teefa, 7tâ September 1840. 3

Mahrtin Runtul, pagasta wezzafais.
(Nr. 88.) D. J. Grün, pagasta teefas fřihweris.

Wiffi tee, kam kahas taisnas prassischanas buhtu pce ta nomirruscha Uhsinumuischas Kubpinu Tschauku mahju fainneeka Janne Silin, tohp uđaižinati, 6 neddelu starpâ pce Krohna Reschamuischas pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klawfihš. Reschamuischas pagasta teefa, 19tâ September 1840.

J. Kalnin, peesehdetais.
(Nr. 203.) G. Paulborn, pagasta teefas fřihweris.

Zaur scho teef sinnamu darrihš, ka 4tâ Oktober f. g. Krohna Lipstumuischas sehtâ 15 brahtu gohwis

wairakfoblitajeem prett flaitamu naudu pahrdohš, Bramberges pagasta teefa, 21mâ September 1840.

J. Hoffmann, peesehdetais.
(Nr. 233.) G. Paulborn, pagasta teefas fřihweris.

Tai nakli no 17ta us 18tu August f. g. Sallenes muischas fainneekem Paukim un Buhdim, pirmajam gaischi rubs (eedfeltens) firgs ar beesahm fřehpehm, 12 lihbs 13 gabbus wezs, un ohtram gaischi rubda, gan drihs dseltena, fehwe, 5 gabbus wezza, un bes tam wehl fihmejama pce rehtes ziffâ, kur wilks fohbis, no gannibahm sagti. Sagliš, kâ rahbahš, Wahzu wihrs, atstahjis us peeminnetu fainneeku gannibahm wezzu baltu firgu ar pahrgreestu rikli. Kas pahr scho sagli jeb pahr teem sagteem firgeem taisnas sinas warr doht, dabhuš peenahamu pateizibas naudu no appakftrakstias muischas polizeiješ. Sallene, 19tâ August 1840. I

Sallenes muischas polizeije.

Pitta fluddinašana.

Kandawas tirgu scho gadd schihdu fwehtku labbađ 2trâ Oktober turrehš; ta ka 1mâ Oktober warrehš bohtis buhweht, un 2trâ tirgu turreht. Kandawâ, 13tâ September 1840. I

Karl Hentzelt, meesta preekschneekš.

Naudas, labbibas un prezzu tirguš us plazzi. Rihgâ, tanni 16tâ September 1840.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jaunš dahlderis	—	33	I pohšs kannedu	—	90
I puhšs rubsu	1	70	I — linnu labbakas surtes	2	—
I — kweeschu	3	—	I — fliktakas surtes	1	80
I — meeschu	1	10	I — tabafa	—	65
I — meeschu = putrainu	1	60	I — dselses	—	70
I — ausu	—	80	I — sweesta	2	15
I — kweeschu = miltu	3	50	I muzzu filku, preešču muzzâ	6	50
I — bihdeletu rubsu = miltu	2	20	I — wihkschnu muzzâ	6	75
I — rupju rubsu = miltu	1	60	I — farkanas fahls	7	—
I — firnu	1	60	I — rupjas leddainas fahls	6	—
I — linnu = sehklas	3	50	I — rupjas baltas fahls	4	75
I — kannedu = sehklas	1	50	I — smalkas fahls	4	50
I — finnumenu	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No jahrmasas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts W. Weidler.
No. 309.